

Enda gripi vastu vaktsineerimine on tervishoiutöötajate töökohustus

Matti Maimets¹, Karmen Stimmer²

Dots Matti Maimets

Karmen Stimmer

Tavapärasel aastal haigestub maailmas grippi hinnanguliselt 5–10% kogu rahvastikust ning 20–30% lastest. Eestis haigestus Terviseameti hinnangul 2012/2013. aasta gripihooajal 90 000 inimest, kellest 633 hospitaliseeriti ning 7 suri (1). Kuigi eeloleval hooajal ei ole gripioht nii suur kui mõned aastad tagasi, korraldas Terviseamet koostöös Sotsiaalministeeriumiga hiljuti Eesti esimese gripifoorumi, mille alateemaks oli ka „Tervishoiutöötaja ja gripivastane vaktsineerimine“. Samuti on korraldatud samateemalisi infotunde haiglates ja teistes tervishoiuasutustes.

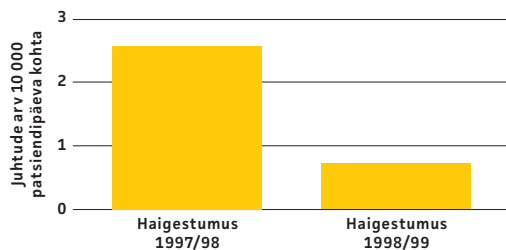
Eestis on juba aastaid olnud tõsiseks probleemiks tervishoiutöötajate vähene hõlmatus gripivastase vaktsineerimisega. Terviseameti hiljutise uuringu andmetel vaktsineerib end Eestis gripi vastu 35% tervishoiutöötajatest ning see on võrreldes teiste Euroopa riikidega oluliselt väiksem näitaja. Tervelt 38% meditsiinis töötavatest isikutest ei pea vaktsineerimist aga üldse oluliseks (2). Selle uuringu alusel on raske hinnata, kas ei usuta vaktsiinide efektiivsusesse või tuleb see kasinast teadlikkusest või on nähtusel hoopis muud põhjused, kuid kindlasti on Eesti meditsiinis selles osas palju arenguruumi.

Kõik meditsiinitöötajad ja -üliõpilased peaksid ennast gripi vastu vaktsineerima. See ei ole vajalik mitte ainult enda kaitsmiseks, vaid selleks, et takistada haiguse levitamist

oma patsientidele, kes pahatihti on halvenenud immuunsusega. Nosokomiaalgripi leviku vältimine on ravikvaliteedi ja patsientdohutuse seisukohast äärmiselt oluline (vt joonis 1). Sel aastal on meedikute tähelepanu enam juhitud ka vajadusele kaitsta gripi eest oma lähikondseid, kellest nii mõnelgi on halvenenud immuunsuse tõttu (rasedad, krooniliste haigustega või kõrges vanuses inimesed) suur oht nakatuda.

Kuigi meedikuid ei saa vaktsineerimiseks kohustada, võiks see ometi olla loomulik osa tervishoiutöötajaks olemisest. Oluline roll olukorra parandamiseks on meditsiinasutuste juhtidel, kes saaksid näidata oma tegevusega head eeskuju ning kehtestada ka oma asutuses või selle allüksuses personalile konkreetsed reeglid gripi leviku tõkestamiseks. Kui töötaja ei soovi vaktsineerida, peaks ta töökohal kandma kogu gripihooaja vältel kirurgilist maski. Tööandja eesmärk peab olema kaitsta nii patsiente kui ka oma töötajaid, ning kuna on näidatud, et gripivaktsineerimine seda teeb, siis tuleb leida viise, kuidas motiveerida meedikuid end gripi vastu vaktsineerima. Meedikutele on vaktsineerimine tasuta, selle kulud katab tööandja. Tulevikus peaks TÜ arstiteaduskonna ja selle õppebaaside lepingutes vaktsineerimiskohustuse sätestama ka üliõpilastele.

Gripihooaeg on algamas ning viimane aeg on end haiguse vastu vaktsineerida, kui seda veel tehtud pole! Parem on haigust ennetada, kui tegeleda selle tagajärgedega. Kaitskem vaktsineerimisega ennast ja teisi ning ärgu otsitagu vabandusi sellest kõrvalpoiklemiseks.

Joonis 1. Personali vaktsineerimisprogrammi ja teiste meetmete mõju nosokomiaalgripi esinemisele USA Sloani-Ketteringi vähikeskuses (3). Joonisel on esitatud nosokomiaalgripihaigestumus enne (gripihooaeg 1997/98) ja pärast (gripihooaeg 1998/99) ennetusmeetmete programmi rakendamist.

KIRJANDUS

1. Terviseameti gripiinfo 2013. <http://www.terviseamet.ee/nakkushaigused/gripi-info.html>.
2. Tervishoiutöötajate suhtumine gripivastasesse vaktsineerimisse. Terviseamet; 2013. http://www.terviseamet.ee/fileadmin/dok/Nakkushaigused/uus_gripp/Gripihooaeg_2012-13_KOKKU.pdf.
3. Weinstock DM, Eagan J, Malak SA, et al. Control of influenza A on a bone marrow transplant unit. *Infect Control Hosp Epidemiol* 2000;21:730–2.

matti.maimets@kliinikum.ee

¹ TÜ Kliinikumi infektsioonikontrolli teenistus, ² Eesti Arst